

mickém předvádění na fiktivní situace. Vypadá to, jako by stáli tváří v tvář blízkým lidem ve svém přirozeném prostředí či svým nejzávažnějším životním problémům. Působí to často dojmem, jako by pacient neměl jinou volbu a musel se projevovat určitým způsobem, který mu přináší třeba i nepříjemné pocity.

Pracuje se šesti hlavními oblastmi témat – běžné životní situace (chůze v davu, cesta dopravním prostředkem), specifická problematika (jaký jsem, jak mě vidí druzí, jaký bych chtěl být, zrcadlo), lidské konflikty (křižovatka, volba mezi dvěma možnostmi, zakázané ovoce), fantazie a pohádky (co bych byl, kdybych byl zvíře, co bych si přičaroval, kdybych byl kouzelník), vztahy ve skupině (vyjádřit svůj vztah k druhým, vztah k sobě, život na pustém ostrově, v království), vztah k terapii (s jakými pocity kdo přišel, postoj k terapii, co by bylo, kdyby terapeuti zmizeli).

Do psychoterapeutického systému je psychogymnastika zařazena několikerym způsobem – jako součást verbálních psychoterapeutických skupin, jako součást neverbálních psychoterapeutických technik (jiné pohybové metody nebo arteterapie) nebo jako samostatná metoda.

E. Syřišťová – skupinová psychoterapie psychóz

Eva Syřišťová (nar. 1928) se teoreticky i prakticky zajímala o psychózy a zvláště o schizofrenie. Je první autorkou v našich zemích, která psychoterapeuticky zpřístupnila schizofrenickou psychózu, a přiblížila pozoruhodné psychologické zázemí této choroby. Jejími stěžejními pracemi na toto téma jsou knihy „Imaginární svět“ (1974), „Skupinová psychoterapie psychóz“ (1980) a další. V posledně jmenované práci byla též uveřejněna důležitá studie Ivana Vyskočila a Evy Vyskočilové o výuce herectví jako psychoterapeutické možnosti.

Dosud se věnuje málo pozornosti zvláštnostem schizofrenní osobnostní struktury, poznávacích a emocionálních procesů, které specifickým způsobem ovlivňují sociální interakci nemocných. Je třeba studovat zpětnovazební propojení mezi patogenní sociální komunikací, jež se podílí na patogenezi

vedené psychozy, a mezi specifickými, zřejmě vnitřně podmíněnými strukturami schizofrenní psychiky. Na základě analýz série schizofrenních případů a jejich sociálního mikroklimatu Syřišřová vyvozuje podstatné znaky a zákonitosti poruchové „schizofrenogenní“ interakce. Analyzuje základní formy a způsoby deformací a znehodnocení lidské komunikace ve schizofrenogenním kontextu.

V psychoterapii schizofrenních osob je nezbytně třeba respektovat jednak zvláštní způsoby schizofrenní komunikace se světem (podstatně odlišné od komunikace normální a neurotické), jednak typologické zvláštnosti schizofrenní psychiky. V praxi se přesvědčujeme o tom, že schizofrenní psychická činnost, včetně novotvarů v sociální komunikaci, obsahuje i některé pozitivní prvky, kterých je možno, a dokonce i nutno v psychoterapeutickém procesu a v resocializaci nemocných vhodně využít.

Skupinová psychoterapie má umožnit nemocnému obnovit a vytvářet smysluplné lidské vztahy. Ve skupině psychotiků je podstatná aktivní role terapeuta, protože autosanační potenciál psychotické skupiny je velmi nízký. Má poskytnout nezbytnou základnu pro novou, pozitivní zkušenost v sociální interakci a pro korekci minulých selhání. Je předpokladem resocializace nemocných, kteří se nemohli realizovat vzhledem k nemoci především ve svých společenských rolích. Z tohoto hlediska představuje skupinová psychoterapie podstatnou součást komplexní terapie psychických chorob, včetně psychóz. Požadavek zkoumat a léčit lidského jedince také jako sociální bytost je stále naléhavý.

R. Konečný – psychoterapie na Moravě

Na Moravě je vývoj psychoterapie spjat s R. Konečným. Robert Konečný (1906–1981) byl všestrannou osobností s uměleckými, vědeckými i organizátorskými schopnostmi, tendencemi i aktivitami. Zaměříme se jen na jeho činnost psychologickou – hraje zakladatelskou roli v oblasti klinické psychologie, má bohatou praxi, prováděl výzkumy na poli psychoterapie a ovlivnil celou generaci našich psychologů. R. Konečný žil v pravdě a uskutečňoval takový život ku pro-